

การศึกษาการเปิดรับสื่อที่เกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์ของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

(Study on Media exposure of Forensic science in Bangkok area)

ยงยุทธ เต็มเปี่ยม*

*สาขาวิชาการสื่อสารวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพฯ 10600

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การเปิดรับสื่อที่เกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและ 2) ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครในเนื้อหาที่มีต่อข่าวที่ถูกต้องตามหลักนิติวิทยาศาสตร์ การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเชิงพรรณนาและวิเคราะห์สถิติ เชิงอนุมาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) การเปิดรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับนิติวิทยาศาสตร์ ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เลือกช่องทางในการรับข้อมูลด้านนิติวิทยาศาสตร์โดยใช้สื่อโทรทัศน์มากที่สุด ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีความสนใจข้อมูลข่าวด้านนิติวิทยาศาสตร์คิดเป็น ร้อยละ 53 และประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เลือกตอบ “พอเข้าใจ” ความหมายนิติวิทยาศาสตร์ และผลการวิจัยยังพบว่าลักษณะสถานภาพส่วนบุคคลที่ต่างกันด้าน เพศ อายุ และการศึกษา มีพฤติกรรมการรับรู้ข่าวด้านนิติวิทยาศาสตร์ แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 2) ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครในเนื้อหาที่มีต่อสารถูกต้องตามหลักนิติวิทยาศาสตร์โดยวัดผลจากคะแนนรวม ส่วนใหญ่สามารถทำคะแนนได้ดี คิดเป็นร้อยละ 62.50 และ เมื่อทำการหาค่าเฉลี่ยจากคะแนนรวมทั้งหมดมีค่าเท่ากับ 10.10 จากคะแนนเต็ม ทั้งหมด 14 คะแนนและผลการวิจัยยังพบว่าลักษณะสถานภาพส่วนบุคคลที่ต่างกัน ด้านอายุ มีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจในข่าวสารด้านนิติวิทยาศาสตร์ได้ แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผลการศึกษานี้ ทำให้รู้ถึงความสามารถของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครในการรับสารด้านนิติวิทยาศาสตร์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: การสื่อสารวิทยาศาสตร์/ นิติวิทยาศาสตร์

ABSTRACT

This research is a study of forensic science perception in Bangkok which aims on: 1) Studying the behavior of public exposure of substances that relate to forensic science 2) Studying the ability of perception and understanding of the people on news regarding the field of forensic science. This is a quantitative research that questionnaires were used for collecting data as well as descriptive statistical analysis and inferential analysis of samples among the 400 people living in Bangkok.

The findings were 1) The summarization to exposure of the behavior related to forensic science, most people used it on media channel, fifty-three percent of them were interested in information and understood it. The findings also showed that different personal characteristics, status, gender, age and education affected the recognition behavior of forensic science news at significance level of 0.05, 2) the ability of perception and understanding, Bangkok people are able to perceive forensic information by measuring of the total score which found that most of them (62.50 percent) can do well with the average score of 10.10 from 14 points. The findings also showed that different in age affected understanding of different forensic news of significant level ($p < 0.05$). This study revealed the ability of people in the exposure of forensic news from other agencies.

Keywords: Forensic science/ Science communication

บทนำ

ในปัจจุบันนี้ นับว่าความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก ในหลายๆด้าน เช่น การดูแลสุขภาพ เกษตรกรรม เกษตรกรรม เครื่องนุ่งห่ม โดยเฉพาะ เรื่องที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาเป็นเรื่อง ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติของการนำวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี มาใช้ช่วยงานด้านกฎหมาย เราสามารถนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ ช่วยพิสูจน์หาหลักฐาน ร่องรอยของผู้กระทำความผิดในคดีอาญา และพิสูจน์ทราบข้อเท็จจริงในคดีแพ่ง ซึ่งในปัจจุบันการนำวิทยาศาสตร์มาใช้ในการกระบวนการยุติธรรม เราเรียกว่า “กระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์” ซึ่งต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญ ในการพิสูจน์ทราบ เช่น นักเคมี นักชีววิทยา นักฟิสิกส์

ฯลฯ เรื่องเหล่านี้ ประชาชนทั่วไปเข้าใจได้ยากทั้งๆที่จริงความรู้ทางวิทยาศาสตร์คือความจริงทางธรรมชาติที่อยู่รอบๆ ตัวเรา มีการใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันอยู่ตลอดเวลาโดยที่เราไม่รู้ตัว

การนำวิทยาศาสตร์มาใช้ในงานสืบสวน นั้นมีอยู่มากมาย เช่น การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ ต้องมีการถ่ายรูปจากสถานที่เกิดเหตุ เก็บลายนิ้วมือ เก็บเส้นผม คราบเลือด คราบอสุจิ ตัวอย่างดีเอ็นเอ พยาน หลักฐาน เหล่านี้เองที่เราเรียกว่า “พยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์”

ดังนั้น เราจะเห็นได้ว่าวิทยาศาสตร์มีประโยชน์ และมีส่วนช่วยให้กระบวนการยุติธรรมนั้น สามารถค้นหาข้อเท็จจริงในคดีที่มีความซับซ้อนได้อย่างดี และยังทำให้งานด้านสืบสวน

สอบสวนมีความถูกต้อง และน่าเชื่อถือมากขึ้น แต่เราจะรู้ได้อย่างไรว่าประชาชนทั่วไปเข้าใจในกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ รวมถึงมีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร เพราะถ้าประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจ แล้วอาจทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานนิติวิทยาศาสตร์นั้น ทำงานได้ยากขึ้น หรืออาจไม่สามารถหาพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มาพิสูจน์ความจริงได้

ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในกระบวนการทางนิติวิทยาศาสตร์ นั้นมีความสำคัญต่องานด้านกฎหมายเป็นอย่างมาก โดยภาษาที่ใช้ในการสื่อสารมีความจำเป็นต้องใช้ภาษาที่เป็นคำศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ เพราะมีผลเกี่ยวพันในด้านกฎหมาย ถ้าประชาชนไม่เข้าใจคำศัพท์เหล่านี้ ก็จะไม่สามารถรับรู้สารที่เกี่ยวข้องกับงานด้านนิติวิทยาศาสตร์ได้ และขาดความเข้าใจในกระบวนการนิติวิทยาศาสตร์มากขึ้น ได้พบว่าการนำเสนอข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับนิติวิทยาศาสตร์ ทางสื่อต่างๆ จะใช้ศัพท์เฉพาะทางเสมอๆ จึงได้ทำการเก็บข้อมูลจากสื่อที่มีการสื่อสารเกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต ทำให้พบคำศัพท์เฉพาะ ซึ่งใช้ในการสื่อสารและรับข้อมูลสาระด้านนิติวิทยาศาสตร์ ที่พบบ่อยในการนำเสนอต่อคนในสังคม มีดังนี้ DNA ลายนิ้วมือแฝง วิถีกระสุน สารคัดหลัง 50 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ คราบเลือด เอกลักษ์ณบุคคล เป็นต้น ดังนั้นคำศัพท์เฉพาะทางดังกล่าวจึงเป็นปัญหาที่ควรศึกษาว่าจะรับรู้และเข้าใจศัพท์เฉพาะด้านนิติวิทยาศาสตร์ ได้มากน้อยเพียงใด

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว และกรณีตัวอย่าง ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการเปิดรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับนิติวิทยาศาสตร์ของประชาชนชนใน

กรุงเทพมหานคร ว่าประเภทของสื่อและความถี่ของการรับสื่อทำให้สามารถรับสารด้านนิติวิทยาศาสตร์ได้มากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะภาษาที่ใช้ในการสื่อสารนั้น เป็นคำศัพท์ทางนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งเปรียบเหมือนกุญแจที่จะไขไปสู่ความเข้าใจในสารเหล่านั้น จึงต้องศึกษาในความแตกต่างของระดับการศึกษา และความแตกต่างด้านเพศ และอายุของประชาชน ว่าจะมีผลต่อการรับรู้ข้อมูลด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านยุติธรรม อย่างไรบ้าง จึงเป็นที่มาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อที่เกี่ยวข้องกับนิติวิทยาศาสตร์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนในกรุงเทพมหานครในเนื้อหาที่มีต่อข่าวที่ถูกต้องตามหลักนิติวิทยาศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) เลือกสำรวจเฉพาะกลุ่มประชาชนชนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีทั้งหมด 50 เขต จำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น 5,673,560 คน เพศชายจำนวน 2,690,754 คน เพศหญิง จำนวน 2,982,806 คน ที่มาสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (2555) คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าความคลาดเคลื่อน ± 5 ได้จำนวน 400 ตัวอย่าง (ชานินทร์, 2550) ผู้วิจัยต้องการศึกษาเพียง 10 เขตจากจำนวน

เขตทั้งหมด 50 เขต ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง ชนิดแบ่งกลุ่มหลายขั้นตอน (multistage) (สุจิตรา บุญยรัตน์พันธุ์, 2534) กำหนดจำนวนเขตตาม สัดส่วนของแต่ละกลุ่มได้เขตตัวแทน 10 เขต ดังนี้ เขตคูสิต เขตบางกอกน้อย เขตบางกอกใหญ่ เขต คลองเตย เขตบางพลัด เขตหลักสี่ เขตภาษีเจริญ เขตลาดพร้าว เขตราชบุรีบูรณะ เขตบางบอน ในแต่ละเขตใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยสุ่มเลือก แบบบังเอิญตามบริเวณชุมชนในเขตนั้นๆ และ ผู้วิจัยทำการเก็บตัวอย่างเขตละ 40 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเป็นแบบสอบถาม จำนวนข้อคำถามรวมทั้งหมด 25 ข้อแบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list) มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมและความสามารถในการรับรู้ข้อมูลด้าน นิติวิทยาศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะ แบบสอบถามเป็น แบบตรวจสอบรายการ (check-list) มีข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ

การวิเคราะห์ตรวจสอบหาประสิทธิภาพ ของเครื่องมือ พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ครอนบาค (alpha cronbach) มีค่าเท่ากับ 0.806

การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการแจก แบบสอบถาม รวมจำนวนที่รวบรวมได้ทั้งสิ้น 400 ราย

การวิเคราะห์ข้อมูลข้อคำถามที่เกี่ยวกับ สถานภาพส่วนบุคคล และข้อคำถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลด้านนิติวิทยาศาสตร์ใช้ วิธีการหาค่าความถี่ (frequency) และการแจก ค่าความถี่แบบ 2 ทาง (crosstabs) แล้วสรุปออกมา เป็นค่าร้อยละ (percentage) สำหรับข้อคำถาม เกี่ยวกับความสามารถในการรับรู้ข้อมูลด้านนิติ วิทยาศาสตร์ของคนในกรุงเทพมหานครจำแนก ตามสถานภาพส่วนบุคคล ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) ส่วนการเปรียบเทียบความสามารถในการ รับรู้ข้อมูลด้านนิติวิทยาศาสตร์ของคนใน กรุงเทพมหานคร กับสถานภาพส่วนบุคคลด้านเพศ ใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วย t-test และจะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (anova) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของตัวแปรเป็น รายกลุ่มสำหรับตัวแปรอายุ และการศึกษา กรณีพบ ค่าความแตกต่างเป็นรายกลุ่ม จะใช้วิเคราะห์ เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่อีกครั้ง โดยใช้ Scheffe Analysis

สรุปผลการวิจัย

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 400 ตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	178	44.50
หญิง	222	55.50
รวม	400	100.00

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 13 ปี	62	15.50
13-18 ปี	62	15.50
19-23 ปี	58	14.50
24-35 ปี	76	19.00
36-50 ปี	66	16.50
51-59 ปี	54	13.50
60 ปีขึ้นไป	22	5.50
รวม	400	100.00

กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	86	21.50
มัธยมศึกษาตอนต้น	13	3.25
มัธยมศึกษาตอนปลาย	16	4.00
อาชีวศึกษา/อนุปริญญา	100	25.00
ปริญญาตรี	175	43.75
สูงกว่าปริญญาตรี	10	2.50
รวม	400	100.00

การนำเสนอสรุปผลการวิจัย เสนอเป็นภาพรวม และข้อสรุปผลการวิจัยที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ตามลำดับดังนี้

1. การเปิดรับสื่อที่เกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

ประชาชนในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ชอบใช้สื่อโทรทัศน์ในการติดตามข่าวสารวิทยาศาสตร์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.75 รองลงมาใช้สื่ออินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 29.50 และคนกรุงเทพมหานครเลือกใช้สื่อวิทยุในการติดตามข่าวสารวิทยาศาสตร์เป็นลำดับสุดท้าย คิดเป็นร้อยละ 1.75 ตามลำดับ

ประชาชนในกรุงเทพมหานครมีความสนใจข้อมูลข่าวสารด้านนิติวิทยาศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 53.0 โดยแบ่งสัดส่วนเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 57.87 เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 49.10 ตามลำดับ

ประชาชนในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เลือกช่องทางในการรับข้อมูลด้านนิติวิทยาศาสตร์โดยใช้สื่อโทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.75 รองลงมาใช้สื่ออินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 25.75 และใช้สื่อภาพยนตร์ในการรับข้อมูลด้านนิติวิทยาศาสตร์เป็นลำดับสุดท้าย คิดเป็นร้อยละ 0.75 ตามลำดับ

ประชาชนในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่เคยได้ยินคำว่า “นิติวิทยาศาสตร์” คิดเป็นร้อยละ 67.5 และไม่เคยได้ยิน คิดเป็นร้อยละ 32.5 โดยเฉพาะเมื่อจำแนกตามการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีส่วนใหญ่ เคยได้ยินคำว่า “นิติวิทยาศาสตร์” คิดเป็น

ร้อยละ 90.0 และไม่เคยได้ยิน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ตามลำดับ

2. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจของประชาชนในกรุงเทพมหานครในเนื้อหาที่มีต่อข่าวที่ถูกต้องตามหลักนิติวิทยาศาสตร์

ประชาชนในกรุงเทพมหานครมีความสามารถในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านนิติวิทยาศาสตร์จากคะแนนเต็มทั้งหมด 14 คะแนน สามารถทำคะแนนสูงสุดที่ 13 คะแนน และทำคะแนนต่ำสุดที่ 2 คะแนน เมื่อทำการหาค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 10.10 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่สูง

คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านนิติวิทยาศาสตร์ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพบุคคล

จำแนกตามเพศพบว่าเพศหญิงได้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเพศชายโดยเพศหญิงทำได้เท่ากับ 10.26 คะแนน ส่วนเพศชายทำได้เท่ากับ 9.90

จำแนกตามอายุพบว่าช่วงอายุ ต่ำกว่า 13 ปี ทำคะแนนเฉลี่ยได้สูงที่สุดมีค่าเท่ากับ 10.52 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 24-35 ปี ทำคะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 10.43 และช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไปทำคะแนนเฉลี่ยได้น้อยที่สุดมีค่าเท่ากับ 7.36 ตามลำดับ

จำแนกตามการศึกษาพบว่าผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้สูงที่สุดมีค่าเท่ากับ 10.25 รองลงมาเป็นระดับอาชีวศึกษาทำคะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 10.24 และการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทำคะแนนเฉลี่ยได้น้อยที่สุดมีค่าเท่ากับ 9.31 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ประเด็นสำคัญที่ได้พบจากผลการวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายโดยสรุปได้เป็นหัวข้อดังนี้

1. การเปิดรับสื่อแต่ละประเภทที่มีความถี่ที่แตกต่างกัน ย่อมมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาข่าวสารด้านนิติวิทยาศาสตร์แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากผลการวิจัยพบว่าความถี่ในการรับสื่อวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร มีผลต่อความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาข่าวสารด้านนิติวิทยาศาสตร์ ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

มีเพียงสื่ออินเทอร์เน็ตชนิดเดียวที่ผลการวิจัยพบว่าความถี่ในการรับสื่อ มีผลต่อความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาข่าวสารด้านนิติวิทยาศาสตร์ แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยผู้ที่รับสื่ออินเทอร์เน็ต 7-8 ครั้งต่อสัปดาห์ และผู้ที่รับสื่ออินเทอร์เน็ต 5-6 ครั้งต่อสัปดาห์ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาข่าวสารด้านนิติวิทยาศาสตร์ สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้รับข้อมูลอินเทอร์เน็ต

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่า สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นสื่อชนิดเดียวที่ความถี่ในการเปิดรับ มีผลทำให้ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาข่าวสารด้านนิติวิทยาศาสตร์แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 นั้น เพราะสื่ออินเทอร์เน็ตมีความหลากหลายของข้อมูล มากกว่าข้อมูลในสื่อประเภทอื่น และยังถูกนำไปเผยแพร่ซ้ำ สามารถดูได้ตลอดเวลาทำให้ผู้รับสื่อเลือกสืบค้นเพิ่มเติม ในสิ่งที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ ผู้รับสื่ออินเทอร์เน็ตจึงมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงขึ้น เมื่อมีจำนวนความถี่ในการรับสื่อมากขึ้น

แตกต่างจากสื่อประเภทอื่นที่เนื้อหาจะเปลี่ยนไปตลอด ในแต่ละครั้งผู้รับสื่อไม่สามารถเลือกรับเนื้อหาตามที่ต้องการได้ สื่ออินเทอร์เน็ตจึงเป็นสื่อที่เหมาะสมในการเผยแพร่ข้อมูลความรู้ในทุกด้าน โดยเฉพาะข้อมูลความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์ เพราะเป็นข้อมูลที่ต้องใช้ระยะเวลาในการทำความเข้าใจมากเนื่องจากมีคำเฉพาะที่เป็นคำศัพท์ทางนิติศาสตร์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มณฑิรา อินทขสาร (2539) ว่าผู้ที่อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ออนไลน์สามารถจดจำข้อมูลได้ถูกต้องตามข้อเท็จจริง มากกว่าผู้ที่อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ปกติและ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล อังควาณิช (2552) ที่กล่าวว่า เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและเพื่อก้าวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงนั้นทำให้คนในสังคมมีปฏิสัมพันธ์ด้วยภาษาและสัญลักษณ์ที่แตกต่างหลากหลายมากขึ้นกว่าเดิม สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นสถาบันทางสังคมสถาบันหนึ่งที่มีบทบาทการขัดเกลาทางสังคม เป็นช่องทางการสื่อสารที่มีการเผยแพร่ข่าวมากในปัจจุบันและในอนาคต

2. ประชาชนที่มีลักษณะที่ต่างกัน ทางด้านเพศ อายุ และ การศึกษา ย่อมมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาข่าวสารด้านนิติวิทยาศาสตร์แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า ลักษณะสถานภาพบุคคลที่ต่างกันด้านเพศและการศึกษา มีผลต่อความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาข่าวสารด้านนิติวิทยาศาสตร์ ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

แต่ความแตกต่างกันทางอายุ ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะสถานภาพบุคคลที่ต่างกันด้านอายุ มีผลต่อความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา

ข่าวสารด้านนิติวิทยาศาสตร์ แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยพบว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาข่าวสารด้านนิติวิทยาศาสตร์ น้อยกว่าทุกช่วงอายุ

จากผลการวิจัยพบว่า ลักษณะสถานภาพบุคคลที่ต่างกันด้านอายุ มีผลต่อความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาข่าวสารด้านนิติวิทยาศาสตร์ แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดย z ผู้ที่มีอายุมากกว่า 60 ปี มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาข่าวสารด้านนิติวิทยาศาสตร์ น้อยกว่าทุกช่วงอายุ ทั้งนี้ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า สังคมไทยเพิ่งตื่นตัวและรู้จักนิติวิทยาศาสตร์อย่างแพร่หลายในช่วง 15-20 ปี ทำให้ผู้ที่อายุมากกว่า 60 ปีมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาข่าวสารด้านนิติวิทยาศาสตร์ น้อยกว่าช่วงอายุอื่น และสังเกตได้จากผู้ที่มีช่วงอายุน้อยกว่า 13 ปี และ ช่วงอายุ 13 – 15 ปี ก็จะมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาข่าวสารด้านนิติวิทยาศาสตร์ ได้ดี เพราะนิติวิทยาศาสตร์เริ่มเป็นที่สนใจมากของสังคมในยุคของคนเหล่านี้

ข้อเสนอแนะ

แต่ก่อนนั้นยังไม่ทราบถึงความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาข่าวสารด้านนิติวิทยาศาสตร์ ของประชาชนว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงานนิติวิทยาศาสตร์ของภาครัฐนั้นคงต้องการที่จะให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในงานนิติวิทยาศาสตร์มากยิ่งขึ้น ซึ่งสังเกตหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเหล่านั้นได้มีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้กับประชาชนในสื่อหลายช่องทางด้วยกัน เพราะจะทำให้เกิดประโยชน์กับงานนิติวิทยาศาสตร์โดยตรงเมื่อประชาชนมีความเข้าใจ

มากยิ่งขึ้น จากผลการวิจัย เรื่อง “การศึกษาการเปิดรับสื่อที่เกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” นี้ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแนวทางที่สำคัญดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการสังเกตผลการวิจัยพบชัดเจนว่าการสื่อสารที่ประชาชนทุกกลุ่ม ติดตาม หรือใช้ในการรับรู้ข้อมูลด้านนิติวิทยาศาสตร์คือ สื่อโทรทัศน์ และ อินเทอร์เน็ตจึงเสนอให้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้สื่อโทรทัศน์และอินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการสื่อสารงานด้านนิติวิทยาศาสตร์กับประชาชน และพัฒนาการสื่อสารด้วยสื่อชนิดอื่นๆ เพื่อขยายโอกาสในการรับสื่อที่เกี่ยวกับนิติวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะ สื่ออินเทอร์เน็ตมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาด้านนิติวิทยาศาสตร์ ในประชาชนที่มีจำนวนความถี่ในการรับสื่ออินเทอร์เน็ตสูง ดังนั้นสื่ออินเทอร์เน็ตจึงเป็นสื่อที่เหมาะสมในการใช้มากที่สุด โดยหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ต้องตระหนักถึงความถูกต้องของข้อมูลที่จะนำมาเผยแพร่ ต้องมีการตรวจสอบ ก่อนมีการนำเสนอ และจะต้องมีการประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมให้มีผู้มาใช้อินเทอร์เน็ตในการรับข้อมูลข่าวสารมากขึ้น นอกจากนั้น ผลการวิจัยยังพบว่าประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีความรู้ความเข้าใจในนิติวิทยาศาสตร์ในระดับต่ำกว่าคนในช่วงอายุอื่น จึงเสนอให้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มช่องทางในการสื่อสารข้อมูลด้านนิติวิทยาศาสตร์ให้กับกลุ่มคนอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่ปัจจุบันยังมีการรวมตัวกันตามสถานที่ต่างๆ เช่น สวนสาธารณะ

หรือสถานที่ออกกำลังกาย โดยปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับกลุ่มวัยเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น

2. หน่วยงานของรัฐควรมีการสำรวจความรู้ความเข้าใจของประชาชนเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ และทดสอบความรู้ความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานนิติวิทยาศาสตร์ด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่อาสาสมัครที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก เพราะเป็นบุคคลในลำดับต้นๆ ที่เข้าถึงสถานที่เกิดเหตุ

3. สำหรับงานด้านสื่อสารมวลชน หน่วยงานของรัฐต้องจัดเตรียมบุคลากรที่พร้อมจะให้ความรู้กับสื่อ โดยจะต้องเตรียมความพร้อมในด้านการจัดอบรมเพิ่มเติมความรู้ความเข้าใจให้สื่อ และเตรียมความพร้อมในด้านบุคลากรที่ใช้ในการตอบคำถามในกรณีที่มีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาการเปิดรับรู้สื่อที่เกี่ยวข้องกับนิติวิทยาศาสตร์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เกิดผลดียิ่งขึ้น ขอเสนอแนะให้มีการวิจัยต่อยอดดังนี้

1. ศึกษาพฤติกรรมเพื่อหาความสัมพันธ์กับความสามารถในการรับรู้ข่าวสารด้านนิติวิทยาศาสตร์ เพื่อค้นหาพฤติกรรมที่สร้างผลเชิงบวกหรือลบ

2. ศึกษาการรับรู้สารด้านนิติวิทยาศาสตร์ของผู้ที่อยู่ในวัยเรียน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา เพื่อประโยชน์ในการเสริมหลักสูตรหรือเพิ่มเติมความรู้แก่เยาวชน

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดี เนื่องจากได้คำแนะนำช่วยเหลือจากอาจารย์ และบุคคลต่างๆ ดังรายนามต่อไปนี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ มารยาท จิตรบรรพต และผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวดี โพธิ์สีดา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ทั้ง 2 ท่าน ที่ให้การแนะนำในการค้นคว้าหาข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล อันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

ขอขอบคุณ ดร.อัจฉรา แก้วน้อย และอาจารย์มนธิดา สีตะธนี อาจารย์ทั้งสองท่านที่ช่วยแนะนำเนื้อหาด้านวิทยาศาสตร์

เอกสารอ้างอิง

ข้อบังคับประธานศาลฎีกาว่าด้วยผู้เชี่ยวชาญของศาลยุติธรรม พ.ศ. 2546. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 121 ตอนที่ 23 ก. 26 มีนาคม 2547.

ทวีเกียรติ มินะกะนิษฐ. (2555). **ประมวลกฎหมายอาญา ฉบับอ้างอิง**. พิมพ์ครั้งที่ 28. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.

ทศพล ทรรศนกุลพันธ์. (2554). **สภาพปัญหาทางกฎหมายในชีวิตประจำวันของประชาชนและแนวทางการใช้หลักกฎหมายเบื้องต้นในการแก้ปัญหา**. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธนาพงษ์ จันทรชอน. (2546). **รูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารและทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อสถานีข่าวโทรทัศน์เนชั่นแซนด์ แล ยูบีซี 8**. วิทยานิพนธ์

- วารสารศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์.
- ชานินทร์ ศิลป์จารุ. (2553). การวิจัยและวิเคราะห์
ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 11.
กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- นำชัย ชิววิวรรณ และคณะ. (2551). ดีเอ็นเอ
ปริศนาลับรหัสชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์. (2547). ระเบียบวิธีวิจัย
การสื่อสาร. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522. แก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติจราจรทางบก
(ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2535.
- พัชรา สีนลอยมา และคณะ. (2554). การจัดการ
ความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อสนับสนุน
การปฏิบัติงานในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดน
ภาคใต้. วิทยาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
นิติวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวน
สุนันทา.
- พิระ จิรโสภณ. (2547). ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน.
นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- มณฑิรา อินคชสาร. (2539). การอ่านข่าวจาก
หนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์
ออนไลน์ : ศึกษาเปรียบเทียบปริมาณ
ข้อมูลที่ได้อ่านความจำและความพึง
พอใจของผู้อ่าน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต
นิเทศศาสตร์ (การสื่อสารมวลชน)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. (2534). การวิเคราะห์ผู้รับสาร.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุพา สุภากุล. (2540). การสื่อสารมวลชน.
กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วรรณชัย บุญบำรุง. (2555). ประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความแพ่ง. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- วิชัย บุญแสง และคณะ. (2547). ดลายพิมพ์ดีเอ็นเอ
จากสารพันธุกรรมสู่เทคโนโลยีพิสูจน์
บุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
พัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
แห่งชาติ.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2530). หลักการสร้างเครื่องมือที่
ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ศิริชัย สิริกายะ และ กาญจนา แก้วเทพ. (2531).
ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน. กรุงเทพฯ: คณะ
นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล อังควานิช. (2552). เอกสารประกอบ
การบรรยายระดับปริญญาตรีบัณฑิต
สาขาสังคมวิทยา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- สุจิตรา บุญยรัตพันธ์. (2546). ระเบียบวิธีวิจัย
สำหรับรัฐประศาสนศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่
8). กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สถาบันนิติเวชวิทยา. (2556). การประยุกต์ใช้ลาย
พิมพ์ดีเอ็นเอ (DNA Fingerprint) ในการ
พิสูจน์ความสัมพันธ์ทางสายเลือด. ค้นเมื่อ
วันที่ 30 กรกฎาคม 2556. จาก [http://www.
ifm.go.th/th/forensic-articles/dna/132-dna-
fingerprint.html](http://www.ifm.go.th/th/forensic-articles/dna/132-dna-fingerprint.html)
- สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล. (2555). ประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา. (พิมพ์ครั้งที่ 13).
กรุงเทพฯ: วิญญูชน. สำนักบริหารการ

ทะเบียน กรมการปกครอง. (2555). จำนวน
ประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร. ค้นเมื่อ
วันที่ 25 เมษายน 2555. จาก [http://stat.](http://stat.bora.dopa.go.th/stat/sumyear.html)

[bora.dopa.go.th/stat/sumyear.html](http://stat.bora.dopa.go.th/stat/sumyear.html)

อิทธิกร ปิ่นทอง. (2553). คำพิพากษาฎีกาเกี่ยวกับ
นิติวิทยาศาสตร์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อนุชิต มุรธาทิพย์. (2542). ทักษะคิดความพึงพอใจ
และการใช้ประโยชน์ของผู้ชมรายการทีลิว
ทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.
ส.ม.ท. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหา
บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

การปฏิบัติตามระบบมาตรฐานตลาดสดและแนวทางการพัฒนามาตรฐาน ตลาดสด กรณีศึกษาเทศบาลเมืองชะเชิงเตตรา

(Fresh Market Standard System Practice and Development Process of Fresh Market Standardization: Case Study Chachoengsao Municipality)

แทนทัสน์ เพ็ญกษนท*

*หลักสูตรการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองและอุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
228-228/1-3 ถนนสีรินทร แขวงบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาถึงหลักเกณฑ์มาตรฐานตลาดสดและแนวทางในการพัฒนาตลาดสด ทำการเก็บตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามจากผู้ค้าขายและผู้มาใช้บริการในตลาดสดทรัพย์สินและตลาดสดบ่อบัวในเขตเทศบาลเมืองชะเชิงเตตรา จำนวนทั้งสิ้น 450 คน ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของผู้ค้าขายและผู้มาใช้บริการในตลาดสดทรัพย์สินในภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจปานกลาง (3.38 ± 0.09 และ 3.18 ± 0.14) และในประเด็นมาตรฐานการควบคุมเพิ่มเติมด้านกลิ่น ควัน และเสียง ในภาพรวมผู้ค้าขายมีความพึงพอใจในระดับมาก (3.72 ± 0.77) ผู้มาใช้บริการมีความพึงพอใจในระดับมาก (3.80 ± 0.81) ส่วนความพึงพอใจของผู้ค้าขายและผู้มาใช้บริการในตลาดสดบ่อบัวในภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจน้อยมาก (1.00 ± 0.00) และในประเด็นมาตรฐานการควบคุมเพิ่มเติมด้านกลิ่น ควัน และเสียง ในภาพรวมผู้ค้าขาย และผู้มาใช้บริการมีความพึงพอใจในระดับมากและมากที่สุด (4.61 ± 0.59 และ 4.20 ± 0.74) จากการวิจัยพบว่าแนวทางการพัฒนาตลาดสดทรัพย์สินและตลาดสดบ่อบัวควรทำการตั้งข้อตกลงร่วมกันกับผู้ค้าขายไม่ให้วางของหรือสินค้าบริเวณพื้นทางเดิน รณรงค์ให้ผู้ค้าขายทำความสะอาดรางระบายน้ำภายในตลาดบริเวณแผงจำหน่ายสินค้าของตนเอง จัดวางที่ตั้งรวบรวมมูลฝอยที่ชัดเจนและสามารถรองรับมูลฝอยได้เพียงพอ รณรงค์ให้แม่ค้าทำการคัดแยกประเภทมูลฝอยเป็นมูลฝอยทั่วไปออกจากกันก่อนนำไปทิ้ง และการเพิ่มมาตรฐานการควบคุมตลาดสดทั้ง 3 ด้าน คือ กลิ่น ควัน และเสียง

คำสำคัญ: ตลาดสด/ ระบบมาตรฐาน/ การพัฒนามาตรฐานตลาดสด/ ชะเชิงเตตรา

Abstract

This survey research aimed to investigate development process and standard of the fresh market. The 450 samples from 2 fresh markets of Chachoengsao Municipality (the Crown Property market and Bo Bua market) have been questioned as the merchants and customers. The results found that the level of satisfaction in the Crown Property market were moderate in both section (3.38 ± 0.09 and 3.18 ± 0.14). The addition of standard control, merchants have moderate satisfaction and customers have high satisfaction (3.72 ± 0.77 and 3.80 ± 0.81). The satisfactions in Bo Bua Market were least in merchants and customers (1.00 ± 0.00). The addition of standard control were highest satisfaction also in merchants and customers (4.61 ± 0.59 and 4.20 ± 0.74). The research led to conclude that the best deal for cooperation agreement of merchants would be avoid show products on the pathways, promote the campaign of individual drainage cleaning system, The Municipal of Chachoengsao should provide container for waste separation, add the standard of fresh market in terms of smoke control, noise control and odor control.

Keyword: Fresh market/ Standard system / Development process of fresh market standardization/ Chachoengsao

บทนำ

ตลาดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งในโครงสร้างของเมือง มีบทบาทหน้าที่เป็นพื้นที่ที่ใช้พบปะและแลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าทั้งในชุมชนและระหว่างเมือง เมื่อเมืองมีการขยายตัวตามการเพิ่มของจำนวนประชากรส่งผลให้จำนวนและรูปแบบของตลาดโดยรวมทั้งวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น มีการเปลี่ยนแปลงจากการจับจ่ายใช้สอยร้านค้าที่อยู่ใกล้เคียงกับที่พักอาศัยหรือตลาดสดเปลี่ยนไปเป็นการดำเนินชีวิตที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ความต้องการด้านสิ่งแวดล้อมสะอาด สาธารณูปโภคและสินค้าอุปโภคบริโภคย่อมสูงขึ้น จึงส่งผลให้เกิดการลงทุนพัฒนาสถานที่ที่จำหน่ายสินค้าอุปโภคและบริโภคในบริเวณเดียวกันที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการในเมือง ซึ่งได้รับอิทธิพลรูปแบบร้านค้ามาจากต่างประเทศและมีการพัฒนาการมาจากตลาดสด

เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการซื้อสินค้าในรูปแบบใหม่ขึ้น (ชลทิชา พิณเสนาะ, 2550)

กองสุขาภิบาล กรมอนามัย (2542) ได้ทำการสำรวจตลาดทั่วประเทศ จำนวน 1,802 แห่ง พบว่า มีตลาดจำนวน 117 แห่งที่ได้มาตรฐานถูกสุขลักษณะเท่านั้น เนื่องจากการประกอบกิจกรรมต่างๆ ในตลาดทำให้เกิดของเสียและมลพิษจากตลาดเป็นจำนวนมาก เช่น ขยะ น้ำเสีย กลิ่นเหม็น เสียงรบกวน ควันจากการประกอบอาหาร เป็นต้น ถ้าไม่มีระบบการควบคุมดูแลและกำจัดของเสีย

สมถักฤษณ์ หนูสวัสดิ์ (2547) ได้สำรวจลักษณะของตลาดที่ผู้บริโภคต้องการ พบว่า มีความต้องการตลาดที่สะอาดถูกสุขลักษณะ มีทางเดินสะดวก และที่จอดรถเพียงพอ เป็นความต้องการด้านสุขาภิบาล ด้านความสะอาดและโครงสร้างสามารถควบคุมกำกับการประกอบกิจการตลาดได้ โดยพระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. 2535

ลัดดาวรรณ พรหมชาติ (2553) ทำการศึกษาแนวทางในการปรับปรุงตลาดนัดในเขตเทศบาลของอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ผู้ขายของในตลาดนัดในเขตเทศบาลของอำเภอธัญบุรี ผลการวิจัยพบว่า จากการสำรวจสภาพการจัดการตลาดนัดในเขตเทศบาลของอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 7 ด้านผ่านเกณฑ์ด้านการควบคุมดูแลผู้ขายของเพียงด้านเดียว อีก 6 ด้าน ไม่ผ่านเกณฑ์ ได้แก่ ด้านโครงสร้างการจัดวางสินค้าในตลาดนัด การจัดการขยะมูลฝอย สุขวิทยาส่วนบุคคลของผู้ขาย ห้องส้วมที่ปัสสาวะ การจัดการน้ำใช้ ซึ่งต้องปรับปรุง แนวทางในการปรับปรุงตลาดนัด ในเขตเทศบาลของอำเภอธัญบุรี ให้มีมาตรฐานและคุณภาพที่สามารถช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน ได้อย่างแท้จริง ควรผลักดันให้ผู้บริหารเทศบาลเห็นความสำคัญของการปรับปรุงตลาดนัด จัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้จัดการตลาดนัด ผู้ขายของเกี่ยวกับกฎระเบียบและสุขลักษณะของตลาด ตรวจสอบแนะนำตลาดนัดอย่างสม่ำเสมอ บังคับใช้กฎหมายสาธารณสุขอย่างจริงจัง ส่งเสริมให้ผู้จัดการตลาดนัด ผู้ขายของร่วมกันเป็นคณะกรรมการพัฒนา ตลาดนัดหรือชมรมตลาดนัด ผู้จัดการนัดต้องให้ความร่วมมือกับเทศบาลในการปรับปรุงตลาดนัดทุกด้านและควบคุมผู้ขายของให้ร่วมกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย ผู้ขายให้ปฏิบัติ

ดังนั้น การควบคุมกำกับประกอบกิจการตลาดและแนวทางการพัฒนามาตรฐานตลาดสดจึงเป็นแนวทางการป้องกันและแก้ไขไม่ให้เกิดกิจกรรมจากตลาดสดส่งผลกระทบต่อประชาชนในด้านต่างๆ สามารถทำได้โดยการควบคุมตลาดสดทั้งในแง่การสร้างตลาด การดำเนินกิจการต่างๆ ใน

ตลาดการรักษาความสะอาดภายในตลาด อาหารหรือสินค้าที่จะนำมาจำหน่ายในตลาด รวมถึงผู้เข้ามาค้าขายจำหน่ายสินค้าภายในตลาดได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาถึงการปฏิบัติตามมาตรฐานตลาดสด ความพึงพอใจของผู้ค้าขายและผู้มาใช้บริการ รวมถึงแนวทางในการพัฒนาตลาดสด โดยศึกษาเฉพาะสภาพโครงสร้าง สุขาภิบาล และด้านความสะอาด

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่วิจัย ได้แก่ เขตเทศบาลเมืองชะเชิงเทรา โดยศึกษาเฉพาะบริเวณตลาดสดทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์และตลาดสดบ่อบัวอำเภอเมือง จังหวัดชะเชิงเทรา

คำจำกัดความในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดคำจำกัดความสำหรับการวิจัยไว้ดังนี้

1. ตลาดสด หมายถึง สถานที่ที่ถูกกำหนดขึ้นให้เป็นแหล่งพบปะชุมนุมกันของประชาชน โดยจะมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ากันทั้งของสด ของแห้ง ผัก ผลไม้ เป็นต้น และการทำกิจกรรมร่วมกันภายในตลาดสด
2. ผู้ค้าขาย หมายถึง ผู้จำหน่ายสินค้าประเภทต่างๆ ในตลาดสด
3. หลักเกณฑ์มาตรฐานตลาด หมายถึง ข้อกำหนดที่ถูกสร้างขึ้น โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของผู้ประกอบกิจการภายในตลาดสดให้มีคุณภาพ

มาตรฐานที่ดี และผู้ประกอบกิจการทุกคนจะต้องปฏิบัติร่วมกันที่พัฒนามาจาก พระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พศ. 2535

4. การจัดการสิ่งแวดล้อมในตลาดสด หมายถึง การปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลความสะอาดเรียบร้อยภายในตลาดให้ถูกต้องตามสุขลักษณะอนามัย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ค้าขายและผู้มาใช้บริการภายในตลาดสด โดยทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) โดยหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Yamane (1973) รวมทั้งสิ้นจำนวน 450 คน จำแนกเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ค้าขายภายในตลาดสดทรัพย์สินฯ จำนวน 50 คน ผู้ค้าขายในตลาดสดบ่อบัว จำนวน 100 คน ผู้มาใช้บริการในตลาดสดทรัพย์สินฯ จำนวน 100 คน และผู้มาใช้บริการในตลาดสดบ่อบัว จำนวน 200 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม 2 ชุด คือการศึกษาความคิดเห็นของผู้ค้าขายต่อแนวทางการพัฒนาตลาดสด และ การศึกษาความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการต่อแนวทางการพัฒนาตลาดสดแบบสอบถามทั้งสองชุดแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ประเด็นวัดความพึงพอใจเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของผู้ค้าขายและผู้มาใช้บริการ โดยใช้ข้อคำถามแบบสำรวจรายการ (check list) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง

ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด (Linkert, 1932 อ้างถึงใน อำนาจ ไพนุชิต, 2539) จำนวน 11 ข้อ ตามเกณฑ์พิจารณาด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม มาตรฐานการพัฒนาตลาดสดนำชื่อจากกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขประจำปี 2547 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านโครงสร้าง และด้านสุขาภิบาล จำนวน 11 ข้อ

ส่วนที่ 3 ประเด็นวัดความพึงพอใจเกี่ยวกับ ความรู้พื้นฐานของผู้บริโภคที่มีต่อการพัฒนาตลาดสด โดยใช้ข้อคำถามแบบสำรวจรายการ และส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ เป็นลักษณะข้อคำถามปลายเปิดที่มีผู้วิจัยทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาด้วยผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้ค้าขายสินค้าและผู้มาใช้บริการทำการหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) คะแนนแต่ละด้านและรวมทุกด้าน โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของชูศรีวงษ์รัตน์ (2546) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์การแปลความหมาย

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.50 - 5.0	มากที่สุด
3.50 - 4.49	มาก
2.50 - 3.49	ปานกลาง
1.50 - 2.49	น้อย
1.00 - 1.49	น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ความพึงพอใจของผู้ค้าขายและผู้มาใช้บริการในตลาดสดบ่อบัวในภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจปานกลาง โดยผู้ค้าขายมีความพึงพอใจในระดับปานกลางมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.09 ผู้มาใช้บริการมีความพึงพอใจในระดับปานกลางมีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.18 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.14 ดังแสดงในตารางที่ 2 ในประเด็นมาตรฐานการควบคุมเพิ่มเติมด้านกลิ่น ควัน และเสียง ในภาพรวมผู้ค้าขายมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 และในภาพรวมผู้มาใช้บริการมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 ดังแสดงในตารางที่ 3

ความพึงพอใจของผู้ค้าขายและผู้มาใช้บริการในตลาดสดบ่อบัวในภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจน้อยมาก โดยผู้ค้าขายมีความพึงพอใจในระดับน้อยมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 1.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.00 ส่วนผู้มาใช้บริการมีความพึงพอใจในระดับน้อยมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.00 ดังแสดงในตารางที่ 4 และในประเด็นมาตรฐานการควบคุมเพิ่มเติมด้านกลิ่น ควัน และเสียง ค้าขายมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.61 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.59 ในภาพรวมผู้มาใช้บริการมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.20 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74 ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจต่อตลาดสดบ่อบัว

ประเด็นความพึงพอใจ	ผู้ค้าขาย (n=50)		ผู้มาใช้บริการ (n=100)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
การระบายอากาศ	3.70	0.58	3.51	0.76
ทางเดินภายในอาคาร	3.72	0.67	3.72	0.70
วางระบายน้ำ	3.86	0.70	3.69	0.72
การจัดการควบคุมแผงค้า	3.14	0.67	3.12	0.54
การแยกประเภทสินค้า	3.58	0.73	3.16	0.53
ที่รองรับมูลฝอยแผงค้า	2.54	0.89	2.70	0.76
การแยกขยะมูลฝอย	2.24	0.89	2.50	0.80
การระบายอากาศส้วม	3.66	0.69	3.19	0.54
ผู้ทำความสะอาดห้องส้วม	3.50	0.61	3.27	0.47
ผู้ดูแลรักษาความสะอาดตลาด	3.32	0.62	3.13	0.44
ผู้ดูแลความปลอดภัยตลาด	3.22	0.62	2.96	0.47
ความพึงพอใจรวม	3.38	0.09	3.18	0.14
	แปลผล	ปานกลาง	ปานกลาง	

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจในการปรับปรุงมาตรฐานของตลาดทรัพย์สิน

ประเด็นความพึงพอใจ	ผู้ค้าขาย (n=50)		ผู้มาใช้บริการ (n=100)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
การเพิ่มมาตรฐานด้านควัน	3.64	0.75	3.74	0.81
การเพิ่มมาตรฐานด้านกลิ่น	3.86	0.81	4.02	0.85
การเพิ่มมาตรฐานด้านเสียง	3.66	0.75	3.64	0.77
ความพึงพอใจรวม	3.72	0.77	3.80	0.81
แปลผล	มาก		มาก	

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจต่อตลาดสดบ่อบัว

ประเด็นความพึงพอใจ	ผู้ค้าขาย (n=100)		ผู้มาใช้บริการ (n=200)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
การระบายอากาศ	2.29	1.08	2.21	0.75
ทางเดินภายในอาคาร	1.65	0.72	1.63	0.54
วางระบายน้ำ	1.29	0.64	1.45	0.50
การจัดการควบคุมแผงค้า	1.31	0.68	1.66	0.50
การแยกประเภทสินค้า	1.39	0.51	1.68	0.56
ที่รองรับมูลฝอยแผงค้า	1.14	0.55	1.49	0.50
การแยกขยะมูลฝอย	1.19	0.39	1.35	0.48
การระบายอากาศส้วม	1.33	0.57	1.45	0.52
ผู้ทำความสะอาดห้องส้วม	1.32	0.53	1.47	0.52
ผู้ดูแลรักษาความสะอาดตลาด	1.13	0.34	1.41	0.51
ผู้ดูแลความปลอดภัยตลาด	1.13	0.34	1.42	0.51
ความพึงพอใจรวม	1.00	0.00	1.00	0.00
แปลผล	น้อยมาก		น้อยมาก	

ตารางที่ 5 ความพึงพอใจในการปรับปรุงมาตรฐานของตลาดบ่อบัว

ประเด็นความพึงพอใจ	ผู้ค้าขาย (n=100)		ผู้มาใช้บริการ (n=200)	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
การเพิ่มมาตรฐานด้านควัน	4.56	0.62	4.01	0.77
การเพิ่มมาตรฐานด้านกลิ่น	4.79	0.43	4.56	0.55
การเพิ่มมาตรฐานด้านเสียง	4.49	0.72	4.04	0.91
ความพึงพอใจรวม	4.61	0.59	4.20	0.74
แปลผล	มากที่สุด		มาก	

อภิปรายผลการวิจัย

ความพึงพอใจด้าน โครงสร้างและด้าน สุขภาพิบาลระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มต่อแนวทางการพัฒนามาตรฐานตลาดสด โดยกลุ่มตัวอย่างของตลาดสดทรัพย์สินทั้งผู้ค้าขายและผู้มาใช้บริการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางซึ่งมีความแตกต่างจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างตลาดสดบ่อบัว ที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยมากทั้งผู้ค้าขายและผู้มาใช้บริการ โดยผู้วิจัยทำการสำรวจจากสภาพพื้นที่จริง สัมภาษณ์จากผู้ค้าขายและผู้มาใช้บริการ เนื่องจากตลาดบ่อบัวไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านการจัดการตลาดสด สำหรับด้านโครงสร้างยังมีจุดบกพร่องด้านโครงสร้างของอาคารที่ไม่ได้คำนึงถึงผู้มาใช้บริการเป็นผู้สูงอายุหรือผู้พิการไม่มีราวจับบริเวณบันไดทางขึ้นตัวอาคาร และไม่มีห้องส้วมสำหรับคนพิการ การไม่เข้มงวดและเด็ดขาดของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการใช้กฎและข้อบังคับ สำหรับผู้ค้าขายที่ฝ่าฝืนนำสินค้ามาวางจำหน่ายบนพื้นทางเดินทำให้เกะกะกีดขวางทางเดินในการจับจ่ายสินค้าของผู้มาใช้บริการ ทำให้ภายในตลาดไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีกลิ่นคาววันกระจายจากการประกอบอาหารของผู้ค้าขายทำให้เกิดความรำคาญแก่ผู้ค้าขายรายอื่นและผู้มาใช้บริการ ที่รองรับมูลฝอยประจำแผงไม่มีครบทุกแผงทำให้เกิดความสกปรกขยะล้นถังออกมา

ด้านสุขภาพิบาล ภายในตลาดทั้ง 2 แห่ง มีจำนวนถังขยะไม่เพียงพอต่อปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน และไม่มีกรคัดแยกขยะ ณ จุดกำเนิดเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดมีจำนวนไม่เพียงพอ ส่วนพฤติกรรมของทั้งผู้ค้าขายและผู้มาใช้บริการยังขาดจิตสำนึกในการร่วมกันดูแลความสะอาด เนื่องจาก

วางระบายน้ำภายในตัวอาคารตลาดชำรุดและมีความลาดเอียงของวางระบายน้ำน้อยทำให้การไหลของน้ำไม่สะดวก เกิดน้ำขัง และส่งกลิ่นเหม็น ไม่มีการขุดลอกหรือทำความสะอาดท่อระบายน้ำจึงเกิดการอุดตันทำให้เกิดน้ำท่วมขัง ห้องส้วมไม่สะอาด มีกลิ่นเหม็น ผู้ใช้บริการไม่ช่วยกันดูแลรักษาความสะอาด ผู้ดูแลความสะอาดไม่ให้ความสำคัญที่จะดูแลความสะอาดภายในห้องส้วม ภายในตลาดสดบ่อบัวมีหนู แมลงสาบวิ่งผ่านตามทางเดินและสินค้าที่วางกองอยู่บนพื้นไปมา การทำความสะอาดแผงสินค้า ผู้ค้าขายบางรายที่ไม่ตระหนักถึงสุขลักษณะที่ดี ไม่ทำความสะอาดแผงจำหน่ายสินค้าของตนเอง มีทั้งฝุ่นและหยากไย่เกาะตามแผงจำหน่ายสินค้า

แนวทางในการพัฒนาการจัดการตลาดสดในเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทราสามารถกำหนดเป็นแนวทางดังนี้

ด้านโครงสร้าง ทางเดินภายในอาคารตลาดควรทำการตั้งข้อตกลงร่วมกันกับผู้ค้าขายไม่ให้วางของหรือสินค้าบริเวณพื้นทางเดิน เพื่อให้ทางเดินกว้างขึ้นไม่เกิดการแออัดจนเกินไป วางระบายน้ำเสียภายในตลาด ทำการรณรงค์ให้ผู้ค้าขายทำความสะอาดวางระบายน้ำภายในตลาดบริเวณแผงจำหน่ายสินค้าของตนเอง และทำการลอกท่อวางระบายน้ำรอบตลาดเป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้ให้น้ำระบายได้ดี ไม่ก่อให้เกิดน้ำขัง และเกิดกลิ่นเหม็นขึ้น หรืออาจจะประสานงานกับทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยดูแล การจัดการดูแลและควบคุมบริเวณแผง ทางเดิน ถนน ที่ตั้งรองรับมูลฝอยสาธารณะและที่ตั้งรวบรวมมูลฝอย ทำการกำหนดที่ตั้งรองรับมูลฝอยสาธารณะ และจัดวางที่ตั้งรวบรวมมูลฝอยที่ชัดเจน และสามารถรองรับ

มูลฝอยได้เพียงพอในแต่ละวัน และจะต้องมีการ
การปรับปรุงแก้ไขในจุดบกพร่องของอาคารตลาด
โดยทำราวจับบริเวณบันไดทางขึ้นของอาคารตลาด
และทำการปรับปรุงห้องส้วมเดิมไว้ สำหรับคน
พิการและผู้สูงอายุได้ใช้ ควรให้มีปล่องดูดควันไว้
ประจำสำหรับร้านขายอาหาร และแผงที่จำหน่าย
อาหารประเภทปิ้งย่าง

ด้านสุขาภิบาล การแยกประเภทมูลฝอย
เป็นมูลฝอยทั่วไป โดยรณรงค์ให้แม่ค้าทำการคัด
แยกประเภทมูลฝอยเป็นมูลฝอยทั่วไปออกจากกัน
ก่อนนำไปทิ้ง เพื่อง่ายต่อการเก็บขน ทำช่องระบาย
อากาศภายในห้องส้วมเพื่อเป็นการระบายอากาศ
โดยวิธีธรรมชาติ เพิ่มเวลาในการทำความสะอาด
ห้องส้วมให้มากขึ้น เนื่องจากตลาดบ่อบัวเป็นตลาด
เช้าและมีผู้มาใช้บริการจำนวนมากแม่ค้าเป็นจำนวน
มาก และนำสิ่งของต่างๆ ที่เก็บไว้ในห้องส้วม
ออกไปไว้ที่อื่น เพื่อให้ห้องส้วมไม่เกิดกลิ่น
เหม็นอับและเกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย
กำหนดเกณฑ์ของแม่ค้าโดยปฏิบัติร่วมกันในเรื่อง
ของการจัดเก็บสิ่งของเมื่อเลิกจำหน่ายแล้ว ซึ่งทำให้
ตลาดไม่เป็นระเบียบและอาจจะเป็นสถานที่สะสม
ของสัตว์พาหะนำโรคต่างๆ

จากการวิจัยในครั้งนี้ได้สอดคล้องกับผล
การศึกษาของชลทิชา พิณเสนาะ (2550) ที่ได้ศึกษา
แนวทางการพัฒนาตลาดสดตามความต้องการของ
ผู้ประกอบการในเขตเทศบาลตำบลเมืองแกลง
จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า ผู้ค้าขายในตลาด
พัฒนา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของ
ตลาดสดว่า ผู้ค้าขายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทาง
ในการพัฒนาตลาดสดว่าควรจะมีการควบคุมดูแล
อย่างสม่ำเสมอด้วย และสอดคล้องกับผลการศึกษา
ของ ปติตดาท์ วงศ์แสงและคณะ (2554) วิจัยเรื่อง

การจัดการสิ่งแวดล้อมตลาดสดในเขตเทศบาลเมือง
สุโขทัย ผลการศึกษาพบว่า ส่วนผู้มาใช้บริการมี
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมใน
ตลาดสดเขตเทศบาลเมืองสุโขทัย ควรมีการ
ปรับปรุงในเรื่องของการจัดระเบียบและความ
สะอาดของบริเวณภายในตลาด

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า ตลาดสดทรัพย์สินส่วน
พระมหากษัตริย์ผ่านมาตรฐานตลาดสดและได้รับ
ความพึงพอใจจากผู้ค้าขายและผู้มาใช้บริการใน
ระดับปานกลางส่วนตลาดบ่อบัวไม่ผ่านเกณฑ์
มาตรฐานและได้รับความพึงพอใจในระดับน้อย
มาก แนวทางในการพัฒนาการจัดการตลาดสดใน
เทศบาลเมืองจะเชิงเตตรา สามารถกำหนดเป็น
แนวทางดังนี้ 1. ทางเดินภายในอาคารตลาด ควรทำ
การตั้งข้อตกลงร่วมกันกับผู้ค้าขายไม่ให้วางของ
หรือสินค้าบริเวณพื้นทางเดิน เพื่อให้ทางเดิน
กว้างขึ้น 2. รณรงค์ให้ผู้ค้าขายทำความสะอาด
ระบายน้ำภายในตลาดบริเวณแผงจำหน่ายสินค้า
ของตนเอง 3. จัดวางที่ตั้งรวบรวมมูลฝอยที่ชัดเจน
รองรับมูลฝอยได้เพียงพอ รวมทั้งรณรงค์ให้แม่ค้า
ทำการคัดแยกประเภทมูลฝอยเป็นมูลฝอยทั่วไป
ออกจากกันก่อนนำไปทิ้ง และ 4. เพิ่มมาตรฐานการ
ควบคุมตลาดสดทั้งด้านกลิ่น ควัน และเสียง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย พบว่า แนวทางในการ
ประเมินมาตรฐานตลาดสดสามารถนำไปใช้กับ
ตลาดสดอื่นๆได้ แต่หากใช้เปรียบเทียบกับตลาดอื่น
ควรแยกประเภทตลาดว่าอยู่ในการควบคุมดูแลของ
หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน และควรมีการเพิ่มเติม

มาตรฐานการควบคุมด้านอื่นๆ อาทิเช่น มาตรฐานด้านกลิ่นมาตรฐานด้านเสียงรบกวน และมาตรฐานด้านควัน ที่ยังไม่มีการกำหนดไว้ในมาตรฐานตลาดสดนำซื้อและพัฒนามาตรฐานให้มีมาตรฐานที่สามารถนำไปใช้ได้กับตลาดสดอื่นๆได้

เอกสารอ้างอิง

- กรมอนามัย กองสุขาภิบาลอาหาร. (2542). กฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2542) ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535.
- กองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาค ธนาคารออมสิน. (2548). **คู่มือการออกแบบตลาดสด**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.rudf.or.th/market_master.php. (วันที่สืบค้น 10 กรกฎาคม 2555)
- จำรูญ ยาสมุทร. (2527). **การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ชลธิชา พิณเสนาะ. (2550). **แนวทางการพัฒนาตลาดสดตามความต้องการของผู้ประกอบการในเขตเทศบาลตำบลเมืองแกลง จังหวัดระยอง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปัทมดาห์ วงศ์แสงเทียน อภิวัฒน์ โอนสูงเนิน และ เขมชาติ ต้นสุวรรณ. (2554). **การจัดการสิ่งแวดล้อมตลาดสดในเขตเทศบาลเมืองสุโขทัย**.
- พัฒน์ สุจ้านง. (2527). **กองสุขาภิบาลทั่วไป: General Sanitation. (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535. **ตลาดสดตามหลักสุขลักษณะที่ดี**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://cpd.bangkok.go.th/load_Doc/updcp3/lownew16.pdf. (วันที่สืบค้น 15 กรกฎาคม 2555)

พิทักษ์ชัย พานิชชนาคม (2553). **แนวทางการพัฒนาตลาดสดให้เป็นตลาดสดนำซื้อระดับดีมาก**. วิทยานิพนธ์: ตลาดสดเทศบาลตำบลปะลู่ อำเภอสู่โขงปาดิ จังหวัดนราธิวาส. ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ภาคภูมิ องค์กริยานนท์. (2542). **การวิเคราะห์และการแก้ปัญหาทางสุขาภิบาลอาหารของศูนย์อาหารตามห้างสรรพสินค้าในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**. วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม, 22 (1), 93-103.

มณีนุช รัตนชินกร. (2552). **พัฒนาดัชนีชี้วัดการจัดการสุขาภิบาลตลาดสดนำซื้อแบบมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาตลาดสดแม่สมบูรณ์จอหอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา**. วารสารราชพฤกษ์, 7(1), 116-120.

ยุทธนา จันทร์ภักดี รุ่งเรือง แสนโกษา และฤทธิรงค์ เรืองฤทธิ์. (2548). **สภาพปัญหาและการพัฒนาระดับตลาดสดนำซื้อ กรณี: ตลาดสดประเภทที่ 1 จังหวัดมหาสารคาม**. วารสารสุขภาพภาคประชาชน ภาคอีสาน, 20(7), 20.

ลัดดาวรรณ พรหมชาติ. (2553). **การปรับปรุงตลาดนัดในเขตเทศบาลอำเภอัญบุรีจังหวัดปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร

มหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น
วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิชสุดา อัครโพธิ. (2548). แนวทางการพัฒนาการ
จัดการตลาดสดเทศบาลเมืองกำแพงเพชร
ให้เป็นตลาดสดนำซื้อ ด้านการสุขาภิบาล
2548 สิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์.
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

อติญาณ์ ศรีเกษตริณ และคณะ (2552). กระบวนการ

มีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อพัฒนาตลาดสด
ตามเกณฑ์มาตรฐานตลาดสดนำซื้อ
กรณีศึกษาตลาดสดกอบกาญจน์ ตำบล
ตลาด อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์.

อุดม คมพยัคฆ์. (2531). การศึกษาสภาวะการสุขา
ภิบาลร้านจำหน่ายอาหารในเขตพญาไท.

กรุงเทพฯ: คณะสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล.